

САНА ОЛОХ

Чурапчыга күн тахсар

2013 сый
Тохсунньу
10
КҮНЭ
ЧЭППИЭР
№ 1
(10620)

12+

ХАҢЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЫ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

ОРОҢУОСПАНАН!

Саргылаах сана дьылыннан, ыгыктабыллаах улууспут олохтоохторо, күндү ыалдыгтарбыт!

Бу күнүргө Чурапчы улуунун дьонун-сэргэтин сырдатар "Чаран" сурунаал сүүйүүлөөх 6-с нүөмэро атылга хамаарык бэра турарын иһигиннэрбиг. Сурунаал иккэс динийгэр баар купону толорон редакция кассатыгар адалан туттардахкына, аныгы дини көргөн абыраллаах тэбиринэ буолбут Мультиварка супер-биринистээх лотерея кыттааччыта буоларгына санагыт.

Лотереяны ыгыгы күнүн анааһын сурунаал атылга тикору барытыгыттан тутулуктаах. Билингитэ бэрт арыях экземпляр улуус кинигэр Мещеринов аатынан уулуссатыгар турар (Военкомат томторо) "Интеллект" маҕаһылыгыта, Сельхов томторугар турар "Аартык" маҕаһылыгыта уонна "Сана олох" РИХ АУ кассатыгар атылга хаалла.

Биринистэри ооньотуу "Маарыкчан" ТРС көмөтүнэн ыгыгылар уонна ыгыгылаахтар ааттара "Сана олох" хаһыакка бачагыттар. Ошон "Чаран" купоннаах сана дьылыгар нүөмэрин атылаһарга тиэтэйиг, лотерея ыгыгылар күнүн чутаһагыт!

"Сана олох" РИХ АУ.

СИА ИҢИТИННЭРЭР

СР. Горнай улуунун Аһыма нэһилиэгэр "Сир" бааһынай хаһаайыстыба сана хотону тутан үлээ кылларда Хотон үөрүүлээх аһылыгыгар СР Тыатын хаһаайыстыбатын уонна продовольственной политика министре Иван Слепцов кыттылыны ылла. 1993 сыллаахха тэриллибит "Сир" бааһынай хаһаайыстыба салайааччытынан Петр Данилов үлэтир. Хаһаайыстыба суевуну уонна салтаны илтиэни дьарыстанар. 100 төбө хоророр муостааха анамыл сана хотон республика үбүлэһининэ тутулуна.

СР. Уус-Алдан улуунун Көгтэни нэһилиэгэр сана культура ювен аһылына. Нэһилиэк депутаттарын Сэбиэтэ ыгыгылаахтынан сана кинигэ хо-

мусчут-виртуоз, РФ үтүөлээх үлэтигэ, коллекционер, чинчийэчи Петр Оголов аатын индэрбитэр үөрүүлээх тэрээһингэ культура министерствотын салаатын начальнига С. Григорьев, хомус музейин диринистэрин солбуйааччы Р. Вудисhev уонна олохтоохтор кыттылыны ыдылар.

ДЬОКУУСКАЙ. Ахсынны 27 күнүгэр СР Тыатын хаһаайыстыбатын министре Иван Слепцов, Айылы харыстабылын министрлар Владимир Григорьевка "СР тыатын хаһаайыстыбатын туйгуна" дини билиэни үнрүүлээх быһылыга-майыла туттарда. "Саха Республикатын тыатын хаһаайыстыбата сайдарыгар бэйэ кылааптын кичирбидиһиттэн охус үрөбүн. Ол туһугар Иван

Иванованы кытта куруун биригэ үлэтибит. 2013 сыл Саха сиритэр Тыа сирин сайдыытын сылынан, ошон дойду үрдүнэн Айылы харыстабытын сыла биллэрдибитэ бэйэ дини салыһын Бу бэйэ-бэйэлэригэр сыһыаннаахтар уонна өстөрөһөн бизрэллэр", - дини министр этта.

КАЛУГА. Ахсынны 26 күнүгэр СР Ил Дархана Егор Борисов РФ Государственной Сэбиэтин кытта Калужская уобаласына сырытта. Ошо Сэбиэт чилиэгтэри инвестицияны урдүн тутуһан регион уотутун биһигилэр уонна кэчкэ тэригэлэргэ сырыттылар. Ону таһынан, төгүрүк остоул ыгытылына. Кыттылаахтар регионнара инвестицияны тардыа бири сүүрүн уеулуобуйата - социальнай уонна политическай өтүүнэ биэ буолуу дини билиэттэтир.

Сонун

БИИР ДОЙДУЛААХТАРБЫТ СИТИҢИЛЭРЭ

Сага сый тохсунньу 7 күнүгэр Саха сиркэтин аренагыгар "Две звезды" телевизионнай ырыа конкурсуна 4-с сезона "Саха" НККК, Саха Республикатын Государственной трикэтин тэриһилэринин ыгытылына.

Улууспут олохтоохторо бары да биллэлэрин курдук бу конкурска бири дойдулаахтыт, сага эстрадатын бири чарылхай сулуна Анастасия Готовцева Чурапчытаагы государственной спорт уонна физическай культура ректорун, биригэ төрөбүт быраатын Илюкентий Готовцевы кытары кыттыгытара дьон-сэргэ болортоотун тарта. Дьүүлүүр сүбө быһаарылытынан нэро туолас, истрат изьон аллптаах түгэниг, бэлэхтэбигит "Бага санаа" ырыларынан бу дүэт конкурсу кыттылаарынан биллэриллэнэ. Ошон кинилэри истратнык эрдэлэбигит! Инноватсия айымылаах үлэлэригэр ситиһинилэри багарыгыт!

"СО" юрр.

Хаартыска Sakhalife.ru сайтан ылыһыныа.

Бэлиэ түгэн

ЧӨРКӨӨХ «ИЛ МУЗЕЙА»

Ахсынны 29 күнүгэр Таатта улуунун Чөркөөх нэһилиэгэр Саха Республикатын государственной музейин филиалын аһылыгыта буолла. Бу улахан кээсэллээх уонна сүдү суотталаах дьаһалга Саха Республикатын Президентэ Егор Афанасьевич Борисов кыттылыны ылла.

Сага аһылыгыт Саха Республикатын государственной музейин филиала - "Ил музейа" бастатан туран П.А. Ойуунускай аатын кытта толору сибээстээх. Учулукчулаах кичибит төрөбүт сиригэр тутулан олоххо киирбитэ улахан историческай суотталаах. Эссө 2011 сыла муус устар 27 күнүгэр М.Каммосов төрөбүт дойдутугар Нам улуунун Хатырык нэһилиэгэр баар Саха Республикатын государственной музейин - Республика күнүн билиэгитер дьаһалга Президент П.А.Ойуунускай уонна И.Н.Варахов төрөбүт сирдэригэр филиаллары арыһыны тутуһан сорук ылаһарга этии киллэрбитэ. Ол кээсэллээх санаа олоххо дьэ киирда. Ошон республикабытын тэриһит сахалыт норуотун чарылхай улаһытарын ааттара куруук үлэри - хаһыакка, түмкүүтэ уһуйа, холбоһор буолла турадларыгар этии кыах үөсөөтэ. Чуолаан ыгыгыты илтигэ бу "Ил музейдэри" улахан суотталаахтар.

Егор Афанасьевич "Ил музейа" арылыгыгар муустубут илин эгэр дьонун-сэргэтин ивигэр республика 2012 сыллаах ситиһилэригэр тохтоон ааста. Кини 2012 сыл Сахабыт сиритэр ситиһинилээх сый буолбутун билиэттээтэ. Төһө да хоту улуустарга алдыгытылаах халаан уулаах, кини улуустарга тураан сайыннаах, албах умуллан биэрбит тыа баһаардардаах сыйла түмкүүлээх үлэни, дьаһардаах туруулаһылыан экономикай сайдыытыт уонна социальнай эйгэбит ивигэ дини бачагынаахтык хардылаары өгөрбүтүн ыйда.

Улахан таһымылаах дьаһаллары республика кыайа - хоро тэриһиттэн билиэттээтэ. Ол курдук, Саха сиритэр буолбут "Россиа - спортивнай держава" төрдүс Аан дойдутары форумна олус үрдүк таһымыта ыгытылан Аан дойду уонна Россиякай Федерация спортивнай эйгэтигэр биһирэбилэ ылла. "Азия өлүрө" бэйэ Аан дойдутары спортивнай күрэхтэһинилэргэ 20 дойдуттан 2 тыһыынча эдэр спортсмен кыттылыны ылан, биһиги республикабыт туһунан умнуллубат үтүө өйдөбүлүлээх бэрдылар. Манна таһынан 300-төн тахса Россия уонна тас дойдудар компанияларын кыттылылаах XII-с "Россия суоллара 21-с үлэри" дини Аан дойдутаагы форум буолан ааста.

Республика 2012 сыла "Дорудтар соморлоһуулары" уонна дорудуулары" сылын биллэрэн албах дьаһаллары ыгыта.

Бу Саха сире Россия састаабыгар киирбитэ 380 сылыгар республика государственной 90 сылыгар анамыгыта үтүө ситиһилээрдээх буолла. "Саха сирин күнүгэ сый бүтүүтүгэр Москвага, Санкт - Петербурга уонна Хабаровскайга ыгытылан республикабыт Аан дойду сайдыытын төгө биригэ хардылаан ивигэ көрдөрдө, норуотпут түг былыргы үйэлэртэн кэлбит үгэстэри харыстаан, сайыннаан илдьэ сылдьар дьон буоларгытын биллэрдибит" - дини Президент бэлиэтэбигэ.

Егор Афанасьевич Саха Республикага Уһук Илиннэри федеральной окуруука сайдыы тэтимин төрүттэригэр, ивигэ дини эрэллээхтик хардылаан ивигэ субъект буоларын чопчулаата. Дойдубут Президентэ Владимир Владимирович Путин куруук улахан болортоот илдьэ сылынан сайдыытыт тэтигигэр ураты сорукары, ирдэбиллэри уонна өббүллэри өгөрорун билиэттэн этта.

Президент 2013 сый сорукарыгар тохтоон ыгытыгар, тыа дьонно үөһээтэн түһэн кэлэри көгөһөн олоһонно саганы уонна кээ-үүстээри олоххо кылларан, сайдыыны уһансалларыгар ыгырда. Республикатын кэлэр көмө сыла-сорука бастатан туран инноватшалары, бэйэ дьылытын арыһыны өйөөһүн буоларын ыйда. Тыа сиритэр олох таһыма үрдүүрүн ситиһин иккэ бэйэ-бэйэни ситэрсэр тутуллаарын чопчулаата. Бастагыта государственной өйөбүд, ивигэ тыа сирин дьонун талаана, сайдыылаах олоххо тардыһылыара, түмкүүлээх үлэлэре буоларын этта.

Егор Афанасьевич Чөркөөх нэһилиэгэр баар П.А.Ойуунускай аатынан Саха Республикатын государственной музейа кырдьыктаах историгэ сырыдыа уорайага буоларыгар бага санаатын анаата. "Манньа музейдар республика уонна кини олохтоохторун кырдьыктаах, идеологиякай хаачыахтара уонна ыгытылара суох историгытын көтүнэттэн кэлүгэр тиригэрдэр ивигэ буолуохтаахтар. Манна улахан үлэ барара эриһиллэр" дини элтинэн түмкүүтэбигэ республикабыт историгытын чинчийэтигэр, улуустарга баар ангувиастарга сага сорукары туруорар.

"Ил музейа" чугастаагы улуустары үтүө күнүгэ, бэйэ дааталарга түмэр сир буолара эриһиллэр. Чурапчыбыт улуунун баһылыга С.И.Иосифов биллэрбитинэн Чурапчы улуунун историгыт, республика сайдыытыгар үтүөкөн үлэтигэр ыгыты-мааны дьоммут туһунан матырыяаллар туста эркилэнэн киирэн туруохтаахтар. Улуусу бу дьаһалга көхтөөх кыттылыны ивигэ кэлбитэ ону туоһулуур.

А. ЗАХАРОВ.

«Манчаары ооньчууларын» көрсө

ТАКСИГА

Бээ эрэ, таксибыт нүөмэрэ хас этэй? Били "Нужные телефоны" дээммит ханна баран хаалла? Ээ, бу баар абаг. Такси, такси, дээ булдум: 4-2-8-0-8".

- Дорообо! Такси дуо?

- Утүө сарсырданан! Такси сулууспата истэр.

- Редакцияга дылы барыам этэ.

- Аадырыскын эт, билигин массына ыытыам.

- Дээ итинник аадырыскын этэн, соммун кэтизм иннинэ массына дьым айаар тийэн кэллэ. Тахсан олардум.

- Дорообо!

- Дорообо! Редакцияга барабын дуо?

- Сөп, сөп, редакцияга.

- Халлаамыт дээ тымныйан, түмэн бөбө буолбут.

- Кыһыммыт барахсан кэллээ... Сотору өссө тымныйо турдабы.

- Ээ, ондук. Бу туманга, хата, оскула аболоругар "отражатель" илбиттэрин сөбүлээтим.

- Эһизэ таксистарга, кырдык, тухалаах дьыналаны тэрийдилэр. Бачча туманга бэркэ санааран кестеллэр.

- Ондук, ондук. Эрдэ саһучу барыс гына түһэн ыкса-таллар этэ. Чуолаан кырачаан дьон утүяа иһэр буолааччылар. Онон "отражатель" илбиттэрэ туманнаахха, хараҥага кутталы балачча абыыатта.

- Таксистар "Манчаары ооньчуутугар" бэлэмнэнэ сыйдыбыт дуо? Баһаам элбэх ыалдыт кэлэрэ күүтүллэр.

- Дээ, таба хамсаннахха барыс киллэрэн көрүөхтүт этэ буолабы. Билиги "Эрэллэр" эрэллэх дьаммут буолабы. Ол эрэн бэрээдэк наада. "Пиратский" такси элбэбит курдук. Бу дьон олох көнүлэ суох таксильиһлар. Маны бэрээдэктээн, ооньчу сабана анал көнүлүлээх эрэ транспорты сүүрдэр наада этэ. Билигин санаатахха, тыалартан, атын улустартан массыналаах дьон тобо аньан кэллэбинэ, суолга баппат дьаабыта буолара саар-базтаммат.

- Ондук ээ. Оннообор сарсыарда уонна эбизт сабана кин улустарга массына хара баһаам буолааччы.

- Төһө киһи кэлэрэ буола?

- Балачча ыалдыт буолара буолуо. Ангардас кыттар спортсмена 2124 киһи, онтон тренерэ 288 киһи. Онно эбии культурнай тэрээһиннэригэр 300 киһи буолар үһү. Манна өссө судьуялар 218 киһи, суруналыыстар 170 киһи, полиция сотруднига 250 - ча буолар үһү.

- Дээ, кырдык элбэх киһи эбит. Манна эбии ыалдыттары, көрө кэлбит дьону аахтаахха хас тыһыынча буола-буола?

- Улуус дьаһалтата 25 - 30 тыһыынча киһи буолуо дьин сабабалыырын истибитим.

- Бу дьону ханна түһэрэн хонноробут, аһабыт?

- Дээ, ол улахан тэрээһин болпуруос буолабы. Ыллар ылыстаатарына, дьон хонор, аһыыр сирин көнүлүлэн тэрийдэхтэринэ эмиз барыстанан хаалыахтара эбитэ буолуо.

- Кэллибит, тариф 100 салкуобай.

Анаан - минээн ууруммут биир мөһөөхтүн төлөөт, массынаттан тахсан хонгуорабар юирдим. "Бээрэ кэптэи ис хоһооно олус наадалаах буолла быһыылаах, суруйа охсон хаһыакка таһаарыахха буолабы. Дьон аахтын, таксинан айаннаатын, "Манчаары ооньчууларыгар" бэлэмнэниин буоллабы".

АЗАХАРОВ

ВETERАННАР СУБЭЛЭХЭЛЛЭР

Соторууадыта ветеран-спортсменнар сөбүлэттэрэ төгүрүк остуолу тэрийэн ыытта. Итиннэ быһыл сайын буолуохтаах "Манчаары ооньчууларыгар" хайдах кыгталарыгар санаа атаастастылар.

Улуус дьаһалтатын спорка управлениеттан "Урожай" ФСО Чурапчы улууунаады салаатын председателэ бу улахан күрөхтэһини бэлэмнэни хайдах баран иһэрин туһунан иһитиннэри оҥордо. Ветеран-спортсменнар сөбүлэттэрин председателэ Г. С. Платонов улуус Муньаарын председателэ В. В. Гуляевка ыгытылыбыт муньах, оһо ылылыбыт ыгырыы туһунан билиһиннэрдэ.

Аһаҥас остуол кыгытылаахтара болпуруостарга эппизт кэнниттэн кэптэһи кырдилэр, чопчу этиилэр оҥоһулунулар. Баста-кытынан, информация, иһитиннэри мөлтөрүн, нэһилиэнэни түмүү ситэтэ суоһун баһытэтиилэр "Маарыкчаан" телестудия бу олус улахан суолталаах, улахан тэрээһини эрэйэр дьаһал туһунан күүтүөннээх үлэни ыы-

та иһигэ кириэтиһилэннэ. Харчы-үп хомуйуутулар эрэ аһаҥас эфир оҥоһуллубута ыытылына. Маньаха улахан болууһу ууруллара наадатын баһытэтиилэр. Иккөһинэн, кэлбит ыалдыгытары хайдах көрсөр, аһатар-сизтэр, хоннорор болпуруос тула кэптэһи турда. Кистал буолбатах, республиканскай таһымнаах күрөхтэһинилэри көрө, ыалдыгыты кэлэн баран тэрээһинтэн астымакка, хомойон төһүбүттэр да бааллар. Итиги учуоттаныахха. Үсүһүнэн, нэһилиэк киһини түп-

сарыи туһунан болпуруоска санааларын эттиилэр.

Түмүккэ ветеран-спортсменнар наар куһаҥаны, кыаллыбаты эрэ тусойбакка, үүмүт сага дьылга Чурапчы улуууна "Манчаары ооньчууларыгар" үрдүк таһымга ыгытарыгар бары түмсөн, соморлоһон үлэһиргэ бэйэлэрин кылааттары киллэрсэргэ быһаарынылар.

Г. ПЛАТОНОВ,
ветеран-спортсменнар сөбүлэттэрин председателэ

Суруллубукка эргиллэн

УТАРАБЫН

Улууспут аата Боотуруускай буолар дьин буолар түбэлтэтигэр Чурапчы оройуонун дьонун сүүһүнэн сыллаах эрөйдөх-буруйдаах, кыһалдылаах олохторо, юниһилэр олоххо дьулуурдарын туоһулуур героическай үлэлэрин кэпсиэр ааттара-суоллара эмиз сүтэн хаалара саньырга ыарахан буолла. Улуус аатын уларытар туһунан сураҥы исти-экпиттэн улахан санаага түһэн эрөйдөнүм. Онон улуус дьонун санаатын истиэхпин баҥарабын.

Сага былаас үөскөһүннэргэр көрсүбүт алдьархайдарыт: кырата гражданскай сэрии кэмигэр чурапчылар аны сайдыбатылар дьин түгэхтээх санааттан баһылыктар Чурапчы томторугар бар балыһа, оскула дьыалэрин уоттаабыттара, сага олоххо үктэнэн эрэр дьону "колочушканан" үлтү сынньан биир ийгнэ алэртөөһүннэрин историята

уонна сага былааһы олохтооһунга тыһыарыи харькыта-абакка турууластыт дьоммут ааттара умнулар кыахтанар.

XX-с үйэ киһи аймах истори-гылар ааннаан аастыт алдьар-хайдаах сылларыгар Чурапчы оройуона хайдахтаах курдук ыарахан охсууну ыгытыт, ону хайдах туораабытын кэпсиэри ыччаттарга сыһыныллан тэри-диллэр буолар.

Мээнэ кэлэ турбат сут-кураан сатылыабытыгар оройуон 41 колхуоһун дьон ивири биир да киһи хаалбатын курдук уу кыһыл ортуттан аарыма кыр-дарастыын, сыгар ыарыһахты-ыи Хоту муустаах муорага тивиз күүс өтүһүн көһөрүллүбүт истори-лары сүтэригэр тивиз.

Этэ Гитлер Советскай Союһу букаһын эһэн, дьонун-сэргэтин кулут гынар былааннаах сэри-ни саба түһүүтүн утарар Аҕа дойдуну көмүскүүр Улуу сэри-гэ барыт аҕаларыт, убайдар-ыт кыртыһы хонуутугар ха-

аннарын тоһон, эттэрин сэймэ-тэһиттэ геройстволара умнулла-рыгар тивизэ.

Аны сэрии кэнниттэн алдь-аммыт-кээһэммит дойдуну чөлүгэр түһэригэр Чурапчы оройуонун дьон ортуттан ори-норугар тивиз эмиз героичес-кай үлэлэрэ-хамнастара сагаан тивимтиэ гына кэптэммит бу-луора.

Кэһиһилэн эйэлээх олох бу-олбутугар өрөгөйдөөх ситиһи-лэрбит эмиз ахтылылаахтара суора. Аан дойдута Чурапчыны аатырдыбыт улуу спортсмен-нарбыт, учуонайдарыт, суруйа-аччыларбыт ааттара сүтэн-оһон хаалыахтара суора дуо?

Оччоһор билигин кэлэн тоһо Боотуруускай буола сатылы-тыт? Улуус дьон бука бары Бо-отуруускай буолабыт дьин тур-дулар дуу?

В. ДСЛЕНЦОВ,
тыһыл үлэ ветерана Хоту көһөрүллүү кыгытылаабы. Чыапнара

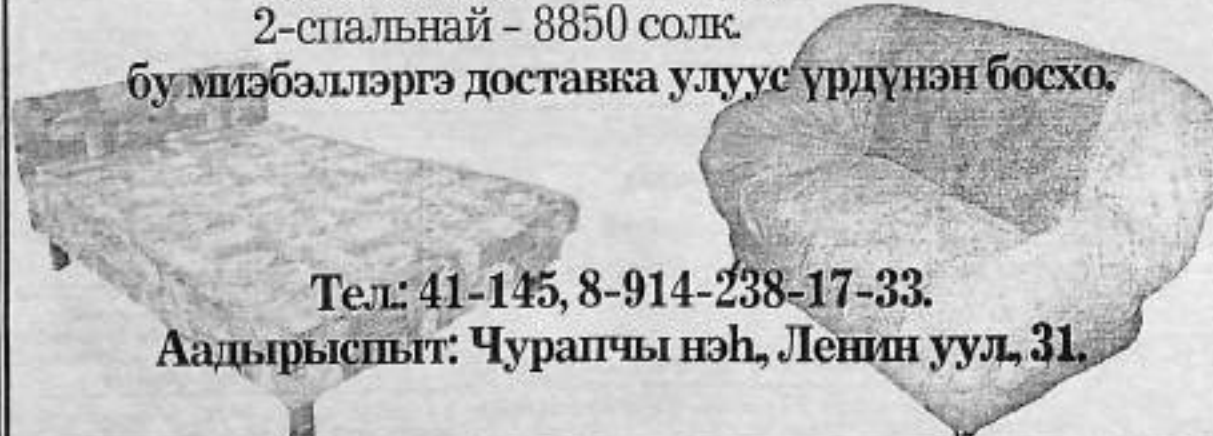
"ТУЙГУН-МЕБЕЛЬ" маҕаһыын

Сага дьылынан трансформер миэбэлгэ чэпчэтии оҥордо:

Диван-трансформер - 24 тыһ.солк.
Кириэһилэ-трансформер - 14 тыһ.солк.
Бу трансформердар каркастара тимир, киһи сынньанарыгар табыгастаах гына 7 төгүл араастык уларыһар, сабыылары устан сууйуохха сөп.
Маньы таһынан үчүгэй көрүнгээх боростуой ороннор бааллар:

- 1-спальной - 6850 солк.,
- 1,5-спальной - 7850 солк.,
- 2-спальной - 8850 солк.

бу миэбэллэргэ доставка улуус үрдүнэн босхо.

Тел: 41-145, 8-914-238-17-33.

Аадырыспыт: Чурапчы нэһ., Ленин уул, 31.

УВАЖАЕМЫЕ ПОКУПАТЕЛИ!

Якутский мясокомбинат Хоту-АС приглашает к сотрудничеству предпринимателей.

Мы гарантируем Вам:

- стабильное качество
- широкий ассортимент продукции,
- стабильные своевременные доставки
- действует система скидок

Докторская	160 руб	Таллинская	180 руб
Молочная	160 руб	Ленская	165 руб
Русская	160 руб	Городской	190 руб
Чайная	150 руб	Экстра	185 руб

Отдел продаж:

Тел/факс.: 8(4112) 42-94-28

Менеджеры по работе с городскими клиентами

8(914) 27-31-444

8(914) 27-51-333

Менеджеры по работе с улустыи клиенттаи

8(914) 22-73-939

8(914) 27-41-777

